



انسان و محیط زیست

از مهرماه امسال درس و کتاب درسی نوینی وارد مدارس کشور می‌شود با عنوان «انسان و محیط زیست». انتشار این کتاب را باید نقطه عطفی در تاریخ آموزش محیط زیست کشورمان دانست. شاید بتوان اهمیت این رویداد را با اهمیت تأسیس سازمان محیط زیست در سال ۱۳۵۰ مقایسه کرد که مقدمه‌ای برای دگرگونی نگرش شهروندان به محیط زیست شد و در سال‌های بعد در حفاظت از محیط زیست نقش مهمی ایفا کرد.

کتاب درسی «انسان و محیط زیست» برای دانش آموزان پایه یازدهم تألیف شده و دارای هفت فصل است: تغییرات آب‌وهوایی، آب و آلودگی آن، خاک و امنیت غذایی، انرژی و سوخت، تنوع زیستی، مدیریت پسماند و بالاخره گردشگری و محیط زیست. مؤلفان اهداف کتاب را این‌گونه برشمرده‌اند:

انتظار می‌رود این درس دانش آموز را به تدبیر بیشتر در نظام خلقت و شگفتی‌های آن وادارد و سبب شود او به ارزشمندی، هدف‌مندی، قانون خلقت و زیبایی‌های جهان آفرینش به عنوان مظاهر فعل و جمال خداوند بیشتر ایمان بیاورد، نسبت به پدیده‌ها، روابط، رویدادها و قوانین جهان آفرینش و چگونگی برقراری ارتباط انسان با آن‌ها و بهره‌برداری بهینه از آن‌ها آگاه‌تر شود؛ در حفظ و تعالی محیط زیست، میراث فرهنگی و سرمایه‌های طبیعی بکوشد و برای مخلوقات هستی و محیط زیست ارزش قائل شود.

محیط زیست در بحران

سرزمین ما با بحران‌های زیست‌محیطی بسیاری روبه‌روست. بحران کم‌آبی و تبعات آن از جمله خشکیدن چاه‌ها، رودخانه‌ها، تالاب‌ها و دریاچه‌ها، تخریب زیستگاه‌ها، آتش‌سوزی‌های غیرطبیعی، نابودی حیات وحش و کاهش

تنوع زیستی، آلودگی‌های هوا و آب و خاک و غذا و پدیده ریزگردها، جنگل‌زدایی، بیابان‌زایی و... نمونه‌هایی از پیامدهای این بحران‌ها هستند که می‌توانند در مجموع در آینده کشور ما را به برهوتی غیرقابل سکونت تبدیل کنند. یکی از عوامل اصلی این بحران‌ها، ناآگاهی و کم‌آگاهی شهروندان است؛ آن‌هم در روزگاری که برای حل بسیاری از مسائل و معضلات جامعه انسانی، دست به دامن «آموزش» کودکان و نوجوانان می‌شویم و آموزش را ابزاری توانمند و مؤثر می‌دانیم. شاید بدانیم که محیط زیست صدها سال است که در بسیاری از مدارس جهان تدریس می‌شود. سازمان علمی فرهنگی ملل متحد (یونسکو) آموزش محیط زیست را این‌گونه تعریف کرده است: «آموزش محیط زیست» فرایندی است که دانش، هوشیاری، مهارت‌ها، نگرش‌ها، انگیزه‌ها و تجربه‌های لازم را برای حل مسئولانه مسائل محیط زیستی به شهروندان ارائه می‌دهد. (یونسکو، قطعنامه تفلیس، ۱۹۷۸). [۱]

تاریخچه

آموزش محیط زیست سنتی دیرینه در فرهنگ بشری است. در بسیاری از تفکرات و عملکردهای انسانی از دوران باستان،

در سال ۱۹۱۱ «آنا باتسفورد کامستوک»
رئیس بخش «مطالعات طبیعت» در دانشگاه
کورنل کتابی درسی درباره ارزش‌های
فرهنگی آموزش طبیعت به کودکان تألیف کرد

«پدیده ریزگردها» که در دهه‌های ۱۹۲۰ و ۱۹۳۰ ایالات
متحده را درمی‌نوردید، نهضت آموزش محیط‌زیست ابعاد
تازه‌ای پیدا کرد. از آن به بعد، «مطالعات طبیعت» به «آموزش
حفاظت محیط‌زیست» تغییر نام داد و به روشی علمی‌تر ادامه
یافت.

در سال‌های نخستین دهه ۱۹۷۰ «نهضت آموزش
محیط‌زیست» از درون «مطالعات طبیعت» و «آموزش
حفاظت محیط‌زیست» سر به در آورد. در این سال‌ها مشکلاتی
مانند مبارزه برای کسب حقوق مدنی، جنگ ویتنام و جنگ
سرد، ترس مردم از آلودگی‌هایی مانند پرتوها، آفت‌کش‌های
شیمیایی و آلودگی‌های هوا و مواد زاید، باعث افزایش نگرانی
مردم از سلامت خود و سلامت محیط‌زیست شد و در نتیجه،
تفکری به نام «محیط‌زیست‌گرایی»^۱ رواج یافت.

در سال ۱۹۶۹ یکی از نخستین مقالات علمی درباره
آموزش محیط‌زیست منتشر شد که در آن تعریفی از آموزش
محیط‌زیست موجود بود. در ۲۲ آوریل ۱۹۷۰ روزی از سال
به نام «روز زمین» نام‌گذاری شد و در پی آن، در همان سال،
آموزش محیط‌زیست به برنامه‌های درسی همه دوره‌های
تحصیلی ایالات متحده راه یافت. دو سال بعد، آموزش
بین‌المللی محیط‌زیست، پس از کنفرانس یونسکو تحت عنوان
«محیط‌زیست انسان» (۱۹۷۲)، استکهلم سوئد) رسمیت
یافت. در این کنفرانس اعلام شد که آموزش محیط‌زیست باید
به عنوان ابزاری برای حل مسائل جهانی محیط‌زیست مورد
استفاده قرار گیرد.^۲

«منشور بلگراد» محصول کارگاهی بین‌المللی درباره آموزش
محیط‌زیست بود که از ۱۳ تا ۲۲ اکتبر سال ۱۹۷۵ در بلگراد
(پایتخت یوگسلاوی سابق و صربستان کنونی) تشکیل شد.
این منشور که خطاب به شهروندان نوشته شده بود، بر پایه
قطعنامه استکهلم بنا شده بود و دارای اهداف و راهنمایی‌های
عملی در زمینه برنامه‌های محیط‌زیست بود.

در کنفرانس دیگر یونسکو که از ۱۴ تا ۲۴ اکتبر ۱۹۷۷ در
تفلیس برگزار می‌شد، قطعنامه‌ای که مکمل قطعنامه استکهلم
و منشور بلگراد بود، به اتفاق آرا به تصویب رسید. در بخشی
از قطعنامه آمده بود که: «به اتفاق آرا یادآوری می‌کنیم که
آموزش محیط‌زیست برای حفاظت و بهبود محیط‌زیست



آثار و رگه‌هایی درباره آموزش محیط‌زیست را می‌توان یافت؛
اما ریشه‌های آنچه را که آموزش محیط‌زیست به شیوه امروزی
می‌دانیم، باید در نخستین سال‌های سده هجدهم جست‌وجو
کرد.

در آن زمان «ژان ژاک روسو» برای نخستین بار در کتاب
معروف خود «امیل» بر اهمیت آموزش محیط‌زیست تأکید
کرد و چند دهه بعد از آن، «لویی آگاسیز»^۱ طبیعی‌دان سوئسی
و کاشف عصر یخبندان، با نقل فلسفه روسو، از دانشجویان
خواست به «مطالعه کتاب طبیعت» بپردازند. این کار منجر
به پیدایش برنامه‌هایی برای آموزش محیط‌زیست شد که
در آن زمان «مطالعات طبیعت»^۲ نامیده می‌شد. برنامه‌های
«مطالعات طبیعت» در سراسر سده نوزدهم و سال‌های آغازین
سده بیستم تدریس می‌شدند.

در سال ۱۹۱۱ «آنا باتسفورد کامستوک»^۳ رئیس بخش
«مطالعات طبیعت» در دانشگاه کورنل کتابی درسی درباره
ارزش‌های فرهنگی آموزش طبیعت به کودکان تألیف کرد. این
اثر از سوی رهبران جامعه، معلمان و دانشمندان مورد استقبال
قرار گرفت و به تغییر برنامه‌های درسی آموزش محیط‌زیست
انجامید.

پس از فاجعه موسوم به «کاسه غبار»^۴ یا به بیان آشناتر،

پس از انقلاب اسلامی فعالیت مراکز آموزش عالی در زمینه آموزش محیط زیست تقویت و تسریع شد

جهانی و نیز توسعه سالم و متوازن جوامع انسانی لازم است». چندی پس از آن، یعنی در سال ۱۹۷۷ کنفرانسی بین‌المللی در مورد آموزش محیط زیست در تفلیس گرجستان برگزار شد که در آن بر نقش آموزش محیط زیست در حفاظت و بهبود محیط زیست جهانی تأکید شده بود. در این کنفرانس نقش، اهداف و ویژگی‌های آموزش محیط زیست تعیین و چند هدف واصل برای آموزش محیط زیست مشخص شد. [۱]

در ایران

سراغاز آموزش محیط زیست در ایران را باید در نوشته‌های پیشینیانمان، که از صدها سال پیش بر جای مانده‌اند، یافت، و تأسیس «سازمان محیط زیست» در ایران، یکی از نقاط عطف تاریخی این مسیر است.

در سال ۱۳۵۰ «سازمان شکاربانی و نظارت بر صید» به «سازمان حفاظت محیط زیست» تغییر نام داد و دفتری برای آموزش‌های زیست‌محیطی در آن تشکیل شد که شامل بخش‌های مربوط به کتاب‌های درسی دبستانی و دبیرستانی، ترجمه، کتابخانه و بخش سمعی و بصری بود. نخستین فعالیت جدی دفتر نام‌برده وارد کردن پاره‌ای از مفاهیم زیست‌محیطی به کتاب‌های درسی مدارس بود. در همان سال «آموزشکده حفاظت محیط زیست» با هدف پرورش نیروی متخصص مورد نیاز در بخش محیط زیست و آموزش ضمن خدمت کارکنان در سازمان محیط زیست آغاز به کار کرد.

در خردادماه سال ۱۳۵۳ قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست تصویب شد و نیز دوره آموزشی چهارساله‌ای تحت عنوان «بهسازی طبیعت» در دانشگاه تهران برقرار گردید که می‌توان آن را اولین فعالیت مراکز آموزش عالی برای آموزش حفاظت از محیط زیست در ایران قلمداد کرد. در سال ۱۳۵۴ سازمان حفاظت محیط زیست، در شمال تهران، پارک اکولوژی «پردیسان» را با تأکید بر اهداف آموزشی و پژوهشی در زمینه محیط زیست تأسیس کرد. در اسفند ۱۳۵۴ آیین‌نامه اجرایی قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست در هیئت وزیران تصویب شد. پس از انقلاب اسلامی تصویب اصل پنجاهم قانون

اساسی جمهوری اسلامی ایران، در آذرماه ۱۳۵۸، یکی از پیشرفت‌های بزرگ در زمینه آموزش محیط زیست بود. مطابق این اصل، «در جمهوری اسلامی، حفاظت محیط زیست که نسل امروز و نسل‌های بعد باید در آن حیات اجتماعی رو به رشدی داشته باشند، وظیفه عمومی تلقی می‌شود از این رو فعالیت‌های اقتصادی و غیر آن که با آلودگی محیط زیست یا تخریب غیرقابل جبران آن ملازمه پیدا کند ممنوع است».

به علاوه، پس از انقلاب اسلامی فعالیت مراکز آموزش عالی در زمینه آموزش محیط زیست تقویت و تسریع شد. در سال ۱۳۶۲ اولین گروه آموزشی شیلات و محیط زیست به‌طور همزمان در دو دانشکده منابع طبیعی تهران و گرگان تأسیس گشت و در سال ۱۳۷۴ اولین دانشکده محیط زیست کشور در دانشگاه تهران تأسیس شد. همچنین در این سال‌ها مطالبی در زمینه آموزش محیط زیست به کتاب‌های درسی مدارس راه یافت.

از سال ۱۳۸۵ آموزش محیط زیست در کشور جدی‌تر شد. انتشار کتاب‌هایی مانند آموزش محیط زیست در قرن بیست و یکم، مدیریت و برنامه‌ریزی محیط زیست، نظریه و کاربردهای آموزش محیط زیست، آموزش محیط زیست و آموزش محیط زیست در ایران معاصر باعث پیشرفت این امر شد. هم‌چنین، طی این مدت ده‌ها مقاله درباره آموزش محیط زیست در نشریات و همایش‌های آموزشی منتشر شده و پایان‌نامه‌های متعددی به پژوهش‌های آموزش محیط زیست اختصاص یافته است. [۲]

ماهیت

آموزش محیط زیست فرایندی است که نه تنها سبب افزایش آگاهی شهروندان در زمینه محیط زیست می‌شود، بلکه موجب افزایش توانمندی آنان در حل مسائل آن نیز می‌شود. در نتیجه، نه فقط به درک عمیق مسائل محیط زیستی شهروندان منجر می‌شود، بلکه باعث تقویت مهارت‌های کسب آگاهی و تصمیم‌گیری مسئولانه در شهروندان نیز می‌شود و جامعه‌ای متشکل از شهروندان آگاه، توانا و مسئول نسبت به محیط زیست به وجود می‌آورد. بنابراین، آگاهی، هوشیاری، حساسیت و احساس مسئولیت نسبت به محیط زیست و چالش‌های آن، تلاش عملی برای رفع مشکلات و افزایش کیفیت آن، ایجاد یا تقویت مهارت‌های شناسایی و کمک به حل چالش‌های محیط زیستی و حضور فعال در فعالیت‌هایی که باعث

رایج‌ترین روش آموزش محیط‌زیست در ترکیه، آموزش در فضای باز، آموزش الکترونیک و پروژه‌محوری است. حضور در فضاهای طبیعی و ایجاد تجربه‌های مستقیم بر ای شکل دادن نظرات شخصی دانش‌آموزان مؤثر است

استرالیا

در استرالیا تدریس مفاهیم محیط‌زیست در فضای باز انجام می‌شود. آموزش در فضای باز با دو هدف خاص صورت می‌گیرد: یکی توسعه مهارت‌های فردی و دیگر کاوشگری، مشاهده و بحث در مورد مسائل زیست‌محیطی. در این کشور تدریس محیط‌زیست به شیوه انتقادی هم روی می‌دهد. در این روش، معلم با کمک دانش‌آموزان به طراحی فعالیت‌هایی می‌پردازد که موجب توسعه درک صحیح دانش‌آموز از مسائل زیست‌محیطی و توانایی قضاوت در رابطه با مدیریت صحیح منابع طبیعی و بهره‌برداری از آن‌ها می‌شود. در روش تدریس محیط‌زیست با رویکرد انتقادی، ابتدا فعالیت‌های مربوط به محیط‌زیست محلی برای دانش‌آموزان طراحی می‌شود؛ سپس دانش‌آموزان گروه‌بندی می‌شوند. دانش‌آموزان در گروه‌های خود با دید انتقادی در رابطه با مسائل محیط‌زیست محلی خود فکر می‌کنند، مشکلات را تجزیه و تحلیل می‌کنند و راه‌حل ارائه می‌دهند.

ترکیه

رایج‌ترین روش آموزش محیط‌زیست در ترکیه، آموزش در فضای باز، آموزش الکترونیک و پروژه‌محوری است. حضور در فضاهای طبیعی و ایجاد تجربه‌های مستقیم برای شکل دادن نظرات شخصی دانش‌آموزان مؤثر است. این روش آموزش گاه آموزش در فضای باز، آموزش تفریحی، آموزش حفاظت محیط‌زیست، آموزش ماجراجویانه و آموزش غیرسنتی نامیده می‌شود. در ترکیه، یادگیری الکترونیک به‌عنوان ابزاری برای آموزش، به‌ویژه در مورد محتوای محیط‌زیست بسیار گسترده است. روش تدریس ترکیبی الکترونیک، پاسخی به زباله‌های الکترونیک است. در روش پروژه‌محور معلم از دانش‌آموزان می‌خواهد تا درباره یکی از آلودگی‌های محیط‌زیست خود به صورت یک پروژه اطلاعات جمع‌آوری و درباره حل آن در حد توان راه‌حل پیشنهاد دهند.

حل مسائل محیط‌زیستی می‌شود، از نتایج آموزش محیط‌زیست‌اند. آموزش محیط‌زیست به شهروندان می‌آموزد که هنگام بررسی مسائل محیط‌زیستی، جوانب مختلف مسئله را در نظر داشته باشند، آن را در تصویری بزرگ و جامع ببینند و با روش‌های تفکر انتقادی بسنجند و در حل آن‌ها تلاش کنند.

بنابراین، آموزش محیط‌زیست چیزی بسیار بیشتر از اطلاع‌رسانی درباره محیط‌زیست است. اگر به هدف آموزش محیط‌زیست فقط به ذکر خبرهایی خوب و ناخوب از محیط‌زیست بپردازیم، کار مهمی انجام نداده‌ایم و اهداف را محقق نکرده‌ایم. انتشار اخبار و اطلاع‌رسانی درباره محیط‌زیست تنها به انتقال و انتشار واقعیت‌ها و عقایدی درباره محیط‌زیست اکتفا می‌کند و منجر به پرورش تفکر انتقادی، مهارت‌های حل مسئله و تصمیم‌گیری نمی‌شود.

تجربه چند کشور

مدارس اکو، مدارس سی‌ای‌پی

در مدارس اکو^۱ و مدارس سی‌ای‌پی^۲ آموزش محیط‌زیست با برنامه‌ریزی اجرا می‌شود. اهداف و اقدامات مدارس اکو و سی‌ای‌پی در راستای توسعه پایدار است. هدف این مدارس محیط‌زیستی کسب سواد محیط‌زیستی، مانند کم کردن ضایعات، صرفه‌جویی در مصرف انرژی، حمل و نقل سالم، تنوع زیستی، بهداشت و سلامت و ایجاد مدارس دارای زمین سبز است.

برنامه بین‌المللی مدارس اکو در عمل در چارچوب برنامه بنیاد بین‌المللی آموزش محیط‌زیست^۳ است که سازمانی غیردولتی است. این بنیاد مجری برنامه‌های آموزش محیط‌زیست و مسئول مدیریت و صدور گواهی‌نامه‌ها و هزینه‌های آن است. پیاده‌سازی آموزش جامع زیست‌محیطی در پروژه مدرسه بین‌المللی کشورهای عضو اکو ممکن است تا حدی به عنوان اصلاح یا نوسازی نظام آموزشی در نظر گرفته شود. این پروژه از ترکیب علوم طبیعی و جامعه‌شناسی با رویکردی جامع و سیستماتیک حاصل شده است. در این مدارس گرایش به سوی آینده با توجه به نیازهای نسل‌های آینده بسیار مهم است. بر این اساس، بررسی واقعی مشکلات زیست محیط محلی، ملی و سپس جهانی به شکل دموکراتیک در عمل اجرا می‌شود. در این مدارس مشکلات زیست محیطی از جنبه‌های شناختی، عاطفی و زیبایی‌شناسی بررسی می‌شوند. مدارس اکو در ۵۸ کشور دنیا وجود دارد، اما مدارس سی‌ای‌پی تنها در ترکیه وجود دارند. [۳]

کانادا

خود می‌پردازند و سپس به رشد دید انتقادی و در نهایت به دانش در فضای اطلاعاتی می‌رسند. تدریس در فضای باز، به آموزش سازمان یافته‌ای گفته می‌شود که در خارج از کلاس صورت می‌گیرد؛ از جمله، آموزش حین پیاده‌روی، کوه‌نوردی، قایقرانی، جنگل‌پیمایی، یا گردش در باغ‌وحش، فضای سبز مدرسه و یا موزه. این روش نیز از روش‌های آموزش فعال و هدف آن فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری است. [۴]

سخن آخر

موضوع محیط‌زیست، محدود به زیست‌شناسی نیست، بلکه همهٔ دروس باید در آن سهیم باشند و دست‌کم نگرش‌های زیست‌شناختی و زیست‌محیطی را توسعه دهند. به‌علاوه، تدریس آموزش محیط‌زیست فقط اطلاع‌رسانی و آگاهی‌رسانی نیست، بلکه در ورای آن باید تقویت نگرش‌های محیط‌زیستی را نیز در نظر گرفت. دانش‌آموزان هنگامی که عملاً در محیط‌زیست قرار می‌گیرند و از آن سود می‌برند به اهمیت آن پی می‌برند. پس در آموزش محیط‌زیست باید به بازدیدها و سفرهای کوتاه به محیط‌زیست یا حداقل گردش دادن دانش‌آموزان در حیات مدرسه، بوستان‌های مجاور مدرسه یا مناطق طبیعی اهمیت بیشتری داد.

پی‌نوشت‌ها

1. Louis Agassiz
2. nature study
3. Anna Botsford Comstock
4. Cornell University
5. Dust Bowl
6. environmentalism
7. <http://www.unep.org/Documents/multilingual/Default.asp?DocumentID=97&ArticleID=1503>
8. Eco-schools
9. CEP
10. FEE (Foundation for Environmental Education)

منابع

۱. کرام‌الدینی، محمد؛ به امید خبرهای خوب، رشد آموزش زیست‌شناسی؛ شماره ۹۸، بهار ۱۳۹۴.
۲. شبیری سیدمحمد، میبدی حسین، ارزیابی آموزش محیط‌زیست در ایران و ارائه پیشنهاداتی برای بهبود وضعیت موجود، فصل‌نامهٔ علوم محیطی، دورهٔ یازدهم، شماره ۱، بهار ۱۳۹۲.
۳. پریشانی، ندا؛ مدارس محیط‌زیستی؛ رشد آموزش زیست‌شناسی؛ شماره ۱۰۲، بهار ۱۳۹۵
۴. پریشانی، ندا؛ مروری کوتاه بر رایج‌ترین روش‌های تدریس آموزش محیط‌زیست در برنامه‌های درسی سوئد، کانادا، استرالیا و ترکیه؛ رشد آموزش زیست‌شناسی، شماره ۱۰۶، پاییز ۱۳۹۶

رایج‌ترین روش‌های تدریس آموزش محیط‌زیست در کانادا، تدریس در فضای باز و مشارکت فعال است. تدریس به شیوهٔ مشارکتی فعال شامل طیف وسیعی از فعالیت‌هاست؛ مثلاً، معلم از دانش‌آموزان می‌خواهد به سالم بودن محیط‌زیست مدرسه اهمیت دهند و کلاس درس و مدرسه را تمیز کنند. این امر، خود موجب ایجاد احساس لذت شخصی همراه با فعالیت می‌شود. یا هنگام بازی در حیات مدرسه و احساس گرما، معلم دانش‌آموزان را به زیر سایهٔ درخت هدایت می‌کند و در دانش‌آموزان حس قدردانی از محیط‌زیست را ایجاد می‌کند، یا از دیوارهای مدرسه برای رسم نقاشی‌هایی با موضوعاتی مانند تجمع زباله، رعایت مصرف صحیح آب و انرژی استفاده می‌شود. نمونهٔ دیگر آموزش به شیوهٔ مشارکتی فعال در حیات مدرسه، معلمی است که با دانش‌آموزان در حیات مدرسه به گیاهان حیات مدرسه توجه می‌کند. یک نمونه دیگر روشی است که در آن دانش‌آموزان طی بازی نقش حیواناتی را بازی می‌کنند که در بیابان، منطقهٔ قطبی یا در یک دشت پوشیده از گلسنگ گیر افتاده‌اند. بدین طریق دانش‌آموزان با حیوانات احساس همدردی می‌کنند. نمونهٔ دیگر، رفتن معلم و دانش‌آموزان به یک برکه و مشخص کردن موجودات زنده و غیرزندهٔ آن و چگونگی تعامل بین آن‌ها توسط معلم و دانش‌آموزان؛ یا رفتن به جنگل و بیابان رابطهٔ بین نور خورشید و رشد گیاهان، و یا نقش موربانه در تجزیهٔ گیاه و تولید خاک و سپس بیان این که چگونه دخالت انسان و فناوری در تغییر محیط‌زیست نقش دارد و تعادل موجود در طبیعت را به هم می‌زند. نمونهٔ دیگر استفادهٔ دانش‌آموزان از هنرهای تجسمی است. در این روش دانش‌آموزان با استفاده از خاک رس مجسمهٔ دایناسورها یا سایر حیوانات را تهیه می‌کنند.

سوئد

در سوئد پس از اجباری شدن آموزش محیط‌زیست در سال ۱۹۹۸ مدارس سبز تأسیس شد. در این مدارس، آموزش محیط‌زیست با مشارکت فعال دانش‌آموزان صورت می‌گیرد. آموزش محیط‌زیست در این مدارس در فضای باز و به صورت پروژه‌محور است. یادگیری مبتنی بر پروژه، یکی از روش‌های یادگیری فعال است که بر کار فعال و خلاقانهٔ دانش‌آموزان تکیه دارد و بیشتر در دانشگاه‌ها صورت می‌پذیرد؛ اما در مدارس متوسطه در زمان‌های فوق برنامه اجرا می‌شود. در این روش دانش‌آموزان منفعل نیستند و به توسعهٔ مهارت‌های شناختی